

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ
7 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η ομιλία έχει ως βασικό θέμα τη διαχείριση της επιστήμης από τους ειδήμονες - επιστήμονες. Αρχικά διαχωρίζει τις έννοιες της επιστήμης και της τεχνολογίας θέτοντας την πρώτη ως μητέρα της γνώσης και τη δεύτερη ως εφαρμογή της. Διαπιστώνει όμως ότι, ενώ η επιστήμη και η τεχνολογία ακολουθούν τους ρυθμούς εξέλιξης της κοινωνίας, φαίνεται ότι δεν έχουν βοηθήσει στη διατήρηση των ανθρωπιστικών αξιών που χάνονται εξαιτίας της κοινωνικής αλλοτρίωσης. Σ' αυτές τις συνθήκες καλούνται να δράσουν οι σύγχρονοι επιστήμονες, οι οποίοι οφείλουν όχι μόνο να επιδείξουν υπευθυνότητα, αλλά και να προβλέψουν τις πιθανές συνέπειες της δράσης τους, για τις οποίες συχνά δεν ευθύνονται οι ίδιοι, όμως επηρεάζουν τους στόχους τους. Επομένως, είναι αναγκαία η ύπαρξη ανθρωπιστών επιστημόνων που θα επαναπροσδιορίσουν τους στόχους της.

(122 λέξεις)

B1.

- A. Λάθος
- B. Λάθος
- Γ. Σωστό
- Δ. Σωστό
- Ε. Σωστό

B2. A) Στην 1^η παράγραφο υπάρχει σύγκριση και αντίθεση μεταξύ των εννοιών της επιστήμης και της τεχνολογίας.

Συγκεκριμένα οι δύο έννοιες συγκρίνονται και εμφανίζονται ως αντίθετοι οι στόχοι τους, εφόσον η επιστήμη στοχεύει στην κατάκτηση της γνώσης, ενώ η τεχνολογία στην εφαρμογή της που εξυπηρετεί τις πρακτικές ανάγκες του ανθρώπου. Π.χ. «Επιστήμη, βέβαια, και τεχνολογία δεν ταυτίζονται, διότι η επιστήμη παραμένει προσηλωμένη... γνώσης, ενώ η τεχνολογία έχει ως επιδίωξη... ανθρώπου»

Επίσης υπάρχει αιτιολόγηση, καθότι αιτιολογεί την ανυπαρξία ταύτισης μεταξύ επιστήμης και τεχνολογίας. Την αιτιολόγηση επιβεβαιώνει και η διαρθρωτική λέξη «**διότι**»: «επιστήμη... και τεχνολογία, διότι» .

B) Βέβαια = επιβεβαίωση, έμφαση

Εάν = προϋπόθεση

Όμως = αντίθεση

Για τούτο = αιτιολόγηση

Δηλαδή = επεξήγηση

B3. A)

- Η επιστήμη ως **αδιάκοπος/ασταμάτητος/αιώνιος** αγώνας του ανθρώπου
- Η επιστήμη παραμένει **αφοσιωμένη/αφιερωμένη/συγκεντρωμένη** στην κατάκτηση της γνώσης
- Η προώθηση των φυσικών επιστημών και η έκρηξη της τεχνολογία [...] **προκαλούν / δημιουργούν** απορίες
- Το άγχος και η αγωνία **αλλοιώνουν/καταστρέφουν/ παραμορφώνουν** την πνευματική ολοκλήρωση των ανθρώπων
- Κάθε επιστημονικό επίτευγμα [...] θα αποβεί [...] **ολέθριο / επιβλαβές / εξοντωτικό.**

B)

- συγκεκριμένο ≠ αόριστο, ασαφές
- βελτίωσε ≠ επιδείνωσε, επιβάρυνε, χειροτέρευσε
- ευθύνη ≠ ανευθυνότητα
- υλική ≠ πνευματική, ψυχική
- ελευθερία ≠ υποδούλωση, ανελευθερία

B4. A) το ασύνδετο σχήμα είναι ένας τρόπος απλός, γρήγορος, κοφτός και ζωντανός, δίνει στο ύφος ζωντάνια, αμεσότητα, παραστατικότητα, ενώνει διάφορες έννοιες και νοήματα σε ένα σύνολο και προκαλεί ένα αγχώδες ύφος και συναισθηματική φόρτιση.

B) το ρητορικό ερώτημα της 2^{ης} παραγράφου ενέχει δομικό ρόλο, ενώνοντας τη 2^η με την 3^η παράγραφο, με μία ερώτηση της οποίας η απάντηση είναι δεδομένη. Επίσης δημιουργεί έναν υποθετικό διάλογο με τον αναγνώστη, αφυπνίζοντας και προβληματίζοντάς τον. Ο αναγνώστης καλείται να έχει ενεργό ρόλο, να πάρει θέση και να αναλάβει τις δικές του ευθύνες για την επίλυση του προβλήματος. Επίσης ο λόγος γίνεται πιο άμεσος και πιο ζωντανός.

Γ.

Ομιλία σε εκδήλωση του σχολείου σας

Ύψος επίσημο (δημόσιος λόγος), με στοιχεία προφορικότητας, προσφώνηση, αποφώνηση, ιδιότητα ομιλητή και επικοινωνιακή περίσταση (εκδήλωση σχολείου με θέμα το ρόλο των μελλοντικών επιστημόνων)

Πρόλογος με αφορμή την τελετή αποφοίτησης, γενική αναφορά στην επιστήμη και αναφορά στα 2 ζητούμενα.

1^ο ζητούμενο:

Θετική άποψη:

Στον **υλικό** τομέα η επιστήμη επιδρά καταλυτικά στον τρόπο ζωής των ανθρώπων, καθιστώντας πιο άνετη την καθημερινή ζωή με τη βοήθεια των τεχνολογικών εφαρμογών.

- Επίσης, με την ευρεία χρησιμοποίηση της μηχανής και την αυτοματοποίηση της εργασίας περιορίζεται ο πόνος και ο μόχθος, με συνέπεια να αυξάνεται η ποσότητα και η ποιότητα της παραγωγής, να βελτιώνεται η ποιότητα ζωής και να ανεβαίνει το βιοτικό επίπεδο.
- Από την άλλη πλευρά, η πρόοδος της ιατρικής συντελεί στην καταπολέμηση των ανίατων ασθενειών και της θνησιμότητας, στη γενικότερη βελτίωση της υγείας και στην άνοδο του μέσου όρου ζωής.
- Βοήθησε τους ανθρώπους να εκμηδενίσουν τις αποστάσεις του χώρου (=ανάπτυξη συγκοινωνιών) και του χρόνου (=ανάπτυξη επικοινωνιών).

Αντίστοιχα, η επιστήμη επιδρά καταλυτικά και στον **τρόπο σκέψης** των ανθρώπων.

- Η έγκυρη και αντικειμενική γνώση, η χρησιμοποίηση της λογικής, κριτικής ικανότητας οδηγεί στην κυριαρχία του ορθολογισμού.
- Ταυτόχρονα, η ανθρώπινη σκέψη αποδεσμεύεται από προλήψεις, δεισιδαιμονίες και αυθεντίες, με αποτέλεσμα να διευρύνονται οι πνευματικοί ορίζοντες του ανθρώπου.
- Βοήθησε τους ανθρώπους να ερευνήσουν το ιστορικό παρελθόν και να αποκομίσουν γνώση και πολύτιμη πείρα από πολιτισμούς που δεν υπάρχουν πια (= ιστορία, αρχαιολογία, γραφολογία).
- Να οργανώσουν ορθολογιστικά την κοινωνία καταμερίζοντας την εργασία και τα αγαθά στη βάση του συλλογικού καλού (=κοινωνιολογία, πολιτικές επιστήμες).
- Να διερευνήσουν τον ψυχικό τους κόσμο και το υποσυνείδητο (= ψυχολογία, φιλοσοφία) κατανοώντας ψυχικά κίνητρα, ανάγκες και προσδοκίες ατόμων και ομάδων → να οργανώσουν τη ζωή τους χωρίς φόβο και ενοχή (αυτοσυνειδησία, αυτογνωσία).

Αρνητική άποψη:

Η υπέρμετρη ανάπτυξη του υλικού πολιτισμού οδηγεί σε στασιμότητα τον πνευματικό. Έτσι, η πρόοδος του πολιτισμού ταυτίζεται αποκλειστικά και μόνο με την πρόοδο του υλικοτεχνικού σκέλους του, με συνέπεια να ατροφεί ο ηθικοπνευματικός τομέας. Επομένως, η ανισομερής ανάπτυξη του υλικού και του πνευματικού πολιτισμού επιφέρει:

- 1) Τη μόλυνση και καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος: Ο σημερινός άνθρωπος αντιμετωπίζει όλο και περισσότερο έντονο το πρόβλημα της υγιεινής διαβίωσης, αφού τα συνεχή πλήγματα που υφίσταται το περιβάλλον, μέσα στο οποίο ζει και αναπτύσσεται είναι ανεπανόρθωτα.
- 2) Τον κίνδυνο ενός πυρηνικού πολέμου: Η επιστημονική γνώση χρησιμοποιείται για την τελειοποίηση των όπλων μαζικής καταστροφής, όπως είναι τα πυρηνικά, με αποτέλεσμα να απειλείται η παγκόσμια ειρήνη.
- 3) Τέλος, ο τομέας της επιστήμης και ειδικότερα οι επιστημονικές ανακαλύψεις χρησιμοποιούνται ως μέσο άσκησης πιέσεων στον πολιτικό και κατ' επέκταση στον στρατιωτικό χώρο. Επηρεάζουν λοιπόν άμεσα τη διεθνή πολιτική κατάσταση, με συνέπεια η επιστήμη να μετατρέπεται σε πεδίο, όπου ευδοκιμούν οι ανταγωνισμοί μεταξύ των κρατών και κυρίως των υπερδυνάμεων.

2° ζητούμενο:

Ο επιστήμονας, ως άνθρωπος που εντάσσεται και βιώνει μέσα στην κοινωνία, επιβάλλεται, αρχικά, να συνειδητοποιήσει την αποστολή και το χρέος που έχει απέναντι στο κοινωνικό σύνολο.

1. Χρέος του είναι να μην οδηγείται στην πνευματική μονομέρεια, αλλά να έχει σφαιρική ενημέρωση για οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά θέματα. Άλλωστε, έχει τεράστια κοινωνική ευθύνη, αφού με τις ανακαλύψεις ή τις εφευρέσεις του μπορεί να κλονίσει την παγκόσμια ισορροπία. Επομένως, απαραίτητο εφόδιο πέρα από την επιστημονική του κατάρτιση είναι και η ανθρωπιστική παιδεία, ώστε να είναι φορέας γνώσεων, αλλά και ανθρωπιάς.
2. Επίσης, ο επιστήμονας θεωρείται αναγκαίο να είναι φορέας ηθικών αξιών και να διακρίνεται για τις ανθρωπιστικές του αρχές. Με τα επιτεύγματα που δημιουργεί επιβάλλεται να ανυψώνει την κοινωνία, όχι μόνο υλικά και πνευματικά, αλλά και ηθικά. Γι' αυτό είναι αναγκαίο να εναρμονίζει την ηθική με τη γνώση.
3. Με την απόκτηση της αυτογνωσίας ο επιστήμονας έχει χρέος να καλλιεργεί την κοινωνική συνείδηση που θα τον καταστήσει ικανό να αντιλαμβάνεται ότι πάνω από το ατομικό συμφέρον βρίσκεται το κοινωνικό. Έτσι θ' αφουγκράζεται τον παλμό της κοινωνίας, αναπτύσσοντας αισθήματα αγάπης, συνεργασίας και αλληλεγγύης απέναντι στους συνανθρώπους του.
4. Επιπλέον, ο επιστήμονας θα πρέπει να είναι αρωγός στις προσπάθειες για εκλαΐκευση της γνώσης, ώστε να γίνει κτήμα του λαού. Από την άλλη πλευρά είναι

απαραίτητη και η συμβολή του στην ενημέρωση και διαφώτιση της κοινής γνώμης για τις αρνητικές συνέπειες που προκύπτουν από τη χρησιμοποίηση των επιστημονικών επιτευγμάτων.

5. Οι επιστήμονες: ως ερευνητές προσανατολίζουν την εργασία τους στο συλλογικό καλό, λειτουργούν όχι ως μονάδες, αλλά ως μέλη της κοινωνίας.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ με ευχαριστία

